

Nagy Boldizsár:

Önfelszabadítás: óvatos igen

A szívemre akarok hallgatni, anélkül, hogy kóklerek és demagógok szekértolójává válnék. Úgy vélem, önfelszabadításra van szükség: legyen szabad felvilágosult, progresszív, szabadelvű öntudattal is igennel szavazni a kedvezményes honosítás kérdésében, határozottan elutasítva a FIDESZ és az MVSZ demagógiáját. Csakis azért, mert az igen (is) összefér az egyén és a szabadság tiszteletével és a szolidaritás ápolásával.

A nemzet egységbe kovácsolása, újraegyesítése, Trianon felszámolása: ködképek, dohos és sokak szájában köpönyegforgató lózungok. A nemzet ugyanis mindig egy, éppen azért kulturális történeti (etnikai) nemzet, mert ezeregyszáz év kollektív emlékezete és tudata tartja össze. A szimbolikus abroncsot pedig a „státusz törvény” amúgy is azok köré vonta, akikkel az újsütetű bölcsesség szerint csakis az állampolgári öntudat képes lélekben egyesíteni. Az egységet a szlovákiai és nemsokára az erdélyi magyarok tekintetében az Európai Unió fogja aprópénzre váltani, megadva a szabad költözést, munkavállalást és néhány éven belül a fizikai határ eltűnését is. A (nagyreszt) osztatlan Kárpát medencében, közös pénzt használva fogunk velük élni, mondjuk húsz év múlva.

Trianont viszont a kettős állampolgárság nem számolja fel. Ha helyben maradnak a magyarok, akkor kisebbségi létben fognak élni továbbra is és új állampolgárságuk arra nem fogja felhatalmazni a magyar államot, hogy nekik saját hazájukban diplomáciai védelmet nyújtson. A nemzetközi jog régi keletű szabálya tiltja, hogy a kettős állampolgárok „anyaállamai” egymással szemben fellépjenek.

Ha élnek az új útlevél adta lehetőségekkel, és elköltöznek a szomszédos országokból, akkor Trianon beteljesedik, ahogy az az erdélyi szászokkal történt: kihali vagy teljesen elsekélyesedik, esetleg zárványokba szorul a magyar kultúra, s Erdély, a Felvidék, Kárpátalja és a Vajdaság valóban - lényegét tekintve – román, szlovák, ukrán illetve szerb lesz, ahogyan Burgenland már régen osztrákká, a déli határvidék pedig szlovénná, horváltá változott.

Egyébként csak megjegyzem: a trianoni békeszerződés senkit nem kényszerített a magyar állampolgárság feladására (tehát visszaadni sincs mit), hiszen az érintettek választhattak: ha megtartották a magyar állampolgárságukat (optáltak) akkor a csonka Magyarországra kellett költözniük, ha szülőföldjüket választották, akkor nem maradhattak magyar állampolgárok is. Trianon tragikumában abban állt, hogy a szülőföld, a lokalitás és a politikai nemzethez tartozás, a közrészvétel között kellett választani. A magyar állampolgárság kiterjesztése semmit sem változtatna e helyzeten. Aki állampolgárként ott marad nem vehet részt a Magyar Köztársaság ügyeinek vitelében, aki eljön, elszakad gyökereitől.

Elhibázott a kormány riogatása a nagyszámú, költségvetést csapoló betelepülőkről. Az otthonról elköltözők jó ha fele választja majd Magyarországot, különösen az EU teljes megnyílta után, s a migrációs trendekből következően túlnyomó többségük önellátó (és nettó költségvetési befizető) lesz. Ha összevetjük az 1990 után Erdélyből, a Vajdaságból és Szlovákiából elszármazottak számát a Magyarországon letelepedettekével és a honosítottakéval, érzékelhetjük a különbséget. 1991-2 és 2001-2 között Erdélyből, a Felvidékről a Vajdaságból és a Kárpátaljáról a Határon Túli Magyarok Hivatala szerint összesen 268 ezer magyar „tűnt el”, ennyivel voltak kevesebben az ezredforduló elején. Ha a természetes fogyásra levonunk is néhány ezer főt (viszont hozzáadjuk azt, hogy könnyebben vállalható volt a magyarság), akkor adódik, hogy aki a negyedmillióból nem hozzánk jött, az máshová ment. (A veszteség Kárpátalját lényegében nem érinti, mert ott

átlagosan nulla körüli népszaporulat mellett a magyarság száma mindössze négyezer fővel csökkent, míg Erdélyé 167 ezerrel, a Felvidéké 46 ezerrel a Vajdaságé pedig 51 ezerrel.) Márpedig Magyarországon 2004 elején e négy ország polgárai közül 86.406 román, jugoszláv és ukrán állampolgár telepedett le (a szlovákokat kicsiny számuk miatt nem mutatja ki a főbb csoportokra bontó statisztika). Ha hozzáadjuk az elmúlt tíz évben a négy országból érkezett honosítottak számát (kb. 45-50 ezer fő) akkor épp azt látjuk - persze durva egyszerűsítések után, amelyek viszont bármelyik irányba mozdíthatják a statisztikánkat-, hogy a szülőföldjükről elvándorlók legalább fele nem nálunk állapodik meg. Mihelyst az EU munkaerőpiaca megnyílik nekik - tehát a munkaadónak alkalmazásuk előtt nem kell bizonyítania, hogy nincs felvehető EU polgár munkavállaló – nyilván könnyebben találnak majd munkát ott, nem is beszélve a szabad vállalkozás és önfoglalkoztatás jogáról.

A népszavazás kapcsán meghozandó döntésünk lényege ezért nem a szimbolikus nemzetegyesítésről vagy Trianon felszámolásáról szól, hanem a következő kérdésről:

„Akarjuk-e hogy 300 ezer vajdasági és 150 ezer ukrainai, magát magyarnak valló személy belátható időn belül kiszabaduljon a vízumkötelezettség és az Európai Unióból kirekesztettség kalodájából, még azon az áron is, hogy közülük néhány tízezer első lépésben - vagy végleg – Magyarországra települ?” Az erdélyiekről és a felvidékiekről nem szól a döntés: ők már most vagy 2007-től amúgyis szabadon Magyarországra költözhetnek, s mindig is a nemzet részei voltak, maradtak.

Tekintettel arra, hogy a nemzetet és a szabadságot szerető álláspont hívei eddig is ragaszkodtak ahhoz, hogy a magát magyarnak valló személytől nem szabad megtagadni a Magyarországra költözés jogát - szemben az egymást felváltó kormányok ezt következetesen megnehezítő gyakorlatával – most logikusan adódik, hogy válaszuk a népszavazási kérdésre *lehet* óvatos „igen”.

Óvatos, mert sok bajt zúdítunk magunkra, nem költségvetési kiadások képében, hanem annál sokkal fontosabb/absztraktabb dimenziókban.

Hozzjárulunk a világ újraetnicizálásához, amelyben a gondolatnál és a személyes álláspontnál erősebb a vér vagy a vallás szava.

Szembeállítjuk a szabadság passzusát a zsebében hordó vajdasági és kárpátaljai magyart az azt nélkülöző szomszédjával, mi csak erősítheti a többség/kisebbség törésvonalat.

Az Európai Unióban, az Európa Tanácsban és az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezetben megint azt fogják vizsgálni, összeegyeztethető-e a lépésünk a modern Európa haladási irányával. Ezt - egyebek között - az európai államok egyetértésén nyugvó, 1997. évi, hazánkat is kötelező „Az állampolgárságról szóló európai egyezmény” jelöli ki, amely szigorúan tilt minden etnikai diszkriminációt a honosítás és az állampolgárokkal való bánásmód terén és a kedvezményesen honosítandók között – bár erről rendelkezik – nem említi a külföldi állampolgárságú nemzettársakat. (Azt hogy az aggály nem alaptalan, mutatja, hogy 2004 márciusában az Alkotmánybíróság tagjai közül az alkotmányjoggal hivatásszerűen foglalkozók többsége ellenezte a népszavazási kérdés átengedését, mert az egyezmény sérelmét látta benne.)

Durván összezavarjuk a szimbolikus téridőben összetartozó kulturális és történeti nemzet és az adott ország javait megtermelő és azokon osztozó közösség, a politikai nemzet fogalmát.

Sebaj. Ha nem lesz meg a több mint kétmillió egy irányba mutató szavazat, vagy „nem”-ekből lesz ennyi, akkor a fent felsorolt bajoktól megmenekülünk. Ha viszont megterem a szükséges

számú „igen” akkor tudjuk: nem a FIDESZ-re, hanem a szabad identitásválasztásra és a kárpátaljaiak és a vajdaságiak szabadságára szavaztunk, miközben nagy terheket vállaltunk. A megalkotandó törvényekkel meg kell határoznunk, kit tekintünk a Magyar Köztársaságot alkotó politikai közösség tagjának, s kit idegenbe szakadt vagy ottmaradt állampolgártársunknak. A gazdasági-politikai részvételhez való jog és az állampolgárság még inkább szét fog válni: adót fizetni és szavazni az fog, aki keze és szelleme munkájával a köztársaságot építi. Itt, Magyarországon, a nemzet egyik lakóhelyén. Ez most sincs másképp. Az a mintegy hárommillió Nyugaton élő magyar állampolgár, aki bármelyik nap kiválthatná magyar útlevelét, ezzel nem lenne jogosított a hazai politikai életben részvételre. Ha népszavazáson az „igen” győz, számuk megnő 1-2 millióval. Mi meg tűnődhetünk, merre is löktük a világ kerekét, előre vagy hátra.

Római part, 2004. november 29.